herpy

SLANGER

Lampropeltis getula

Lampropeltis getula er en stor, blank kongeslange fra det sørøstlige USA, svart eller mørkebrun med smale, hvite til gule tverrbånd som danner et kjedemønster. Den blir 90-150 cm, spiser gnagere, øgler og andre slanger og er robust og tolerant. Den kan leve over 20 år og stelles enkeltvis i et gulvterrarium med varmeplass og moderat luftfuktighet.

Familie: Colubridae Engelsk: Common Kingsnake Tidligere navn: *Lampropeltis getula getula* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**90-150 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**15-30 år**
Aktiv	**Om dagen og i skumringen**
Levevis	**Bakkelevende**
Biotop	**Våtmark og temperert skog og eng**
Vanskelighetsgrad	**Nybegynner**

STELL

Min. terrarium	**150 × 60 × 60 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**21-28 °C**
Varmeplass	**29-32 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**40-60 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Kosthold	**Virveldyr**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**12-48 mnd.**
Kullstørrelse	**3-25 egg**
Inkubasjon	**60-70 dager** ved 26-29 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Lampropeltis getula er en stor og kraftig bygd slange med helt glatte, blanke skjell. Grunnfargen er svart eller mørkebrun, og over det meste av utbredelsen går 17-36 smale tverrbånd i hvitt, gult eller rødgult tvers over ryggen og danner kjedemønsteret som arten kjennes på. Hodet er nesten ensfarget mørkt med et par lyse flekker på skjoldene. Mot sør i Florida blir båndene flere (22-54) og bredere, og grunnfargen lysere brun med gul stipling; den sørlige formen regnes i dag ofte som en egen art, *Lampropeltis floridana*.

Voksne dyr er normalt 90-125 cm, og de største når 150 cm. Det høyeste som er målt, er omtrent 210 cm. Det gjør den til den største arten i *Lampropeltis*. Nyklekte unger er 20-28 cm. Arten ligner nære slektninger, og de lyse tverrbåndene på mørk bunn er det beste kjennetegnet. Navnet brukes i hobbyen ofte i vid forstand om hele kongeslangekomplekset fra kyst til kyst. Siden 2009 er *Lampropeltis californiae*, *Lampropeltis holbrooki*, *Lampropeltis nigra* og *Lampropeltis splendida* skilt ut som egne arter, og veiledningen her handler om den østlige arten i snever forstand.

Dyret er hardført og tåler fangenskap godt. Unge og nyinnkjøpte dyr kan riste på halen, slå ut etter en hånd og avgi illeluktende sekret når de tas opp, men de fleste venner seg til håndtering. Arten spiser andre slanger, også giftige, og det preger holdformen: dyrene må holdes hver for seg. Det finnes farge- og tegningsvarianter (morfer) i fangenskap. Veiledningen handler om arten selv, ikke om genetikk.

Utbredelse og leveområde

Lampropeltis getula lever i det sørøstlige USA, fra det sørlige New Jersey og Delaware gjennom Maryland, Virginia og de to Carolinaene til Georgia og det nordlige Florida. Mot vest går utbredelsen til Appalachene, West Virginia og det sørøstlige Alabama. Typelokaliteten er "Carolina", senere innskrenket til Charleston i South Carolina.

Mot vest er grensen skarp: i det sørlige Alabama og det sentrale Georgia avløses arten over en smal sone av *Lampropeltis nigra*. Mot sør glir den over i *Lampropeltis floridana* på den sørlige delen av Florida-halvøya, og de to krysser seg over store deler av Florida. Kongeslangene i Apalachicola-lavlandet i det nordvestlige Florida ble i 2017 beskrevet som *Lampropeltis meansi*, men hybridsonen med *L. getula* er større enn hele utbredelsen dens, og den regnes ofte fortsatt med til *L. getula*.

> **Naturlig utbredelse:** USA.

LEVEOMRÅDE

L. getula finnes i et bredt utvalg av leveområder fra havnivå og opp i fjellskog: sandete høydedrag, furuskog, løvskog og blandingsskog, gressland, kratt, elvesletter, sumper og myrer, kanter av diker og bekker samt dyrkede områder og låver. Den finnes ofte nær vann. Den holder til under tømmerstokker, bark, brett og steiner, i stubbehull og gnagergangene og langs steingjerder, og den soler seg på solåpne skråninger. Den klatrer og svømmer godt.

Arten er aktiv fra mars-april til oktober-november, mest om dagen og i skumringen; i den varmeste delen av sommeren skifter den til nattaktivitet. Mesteparten av tiden går med til å ligge skjult i bladstrø. Om vinteren går den i vinterdvale i fjellsprekker, gnagergangene og hule stubber. Fôret består av nesten alt den kan overmanne: slanger, også giftige, hvis gift den tåler, gnagere, øgler, fugler, krypdyregg og frosker. I paringstiden kjemper hannene ved å presse forkroppene til hverandre mot bakken.

Les mer: Vinterdvale og årstider

Stell

TERRARIET

Et voksent dyr trenger et terrarium på minst 150 × 60 × 60 cm (lengde × bredde × høyde). Større er bedre, for arten er aktiv og utforsker hele terrariet. Mindre dyr på under 100 cm kan klare seg i 120 × 60 × 60 cm. Unger bor i et mindre terrarium eller en ventilert kasse til å begynne med og flyttes når de ikke lenger kan strekke seg og bevege seg langs kanten. Terrariet må være minst 60 cm høyt, slik at lamper og varme kan plasseres trygt.

Lokket må kunne låses. Slangen finner enhver svakhet, og et terrarium med frontåpning og lås eller et lokk med klemmer er det trygge valget. Bruk ikke teip.

Bunnen skal være jord som holder en moderat fuktighet. En blanding av 40 % ren matjord, 40 % kokosfiber eller ferdig terrariejord og 20 % lekesand i et lag på omtrent 10 cm fungerer godt, og et lag tørre blader oppå gir skjul. Aspespon, maisgranulat og avispapir kan også brukes. Unngå kattesand, kjemisk behandlet bunn, furu og seder. Fôr eventuelt i en egen kasse, slik at dyret ikke svelger bunnmateriale.

Innred med minst to skjul, ett i den varme og ett i den kalde enden, så små at slangen ligger tett i dem når den er sammenrullet. Greiner, kork og steiner gir mosjon og klatremuligheter. Jo flere skjul, desto mer tør dyret vise seg. Fjern avføring daglig, og skift bunnen helt hver 3.-4. måned.

TEMPERATUR

Dyret regulerer temperaturen sin ved å flytte seg mellom varme og kalde steder, så terrariet må ha en tydelig gradient. Overflaten under varmelampen skal være 29-32 °C, målt med et infrarødt termometer, og den kalde enden 21-26 °C. Bruk to halogenlamper side om side, slik at hele det sammenrullede dyret varmes jevnt, og legg en lys, flat stein eller et stykke tre under lampene som solplass. Et svart skjul ved varmen fungerer som varmt skjul.

Slå av varmen om natten. Temperaturen følger rommet og kan gjerne falle 3-5 °C i forhold til dagen, til 18-22 °C, men ikke under 18 °C. Nattefallet holder matlysten og fordøyelsen i gang.

Bruk aldri varmesteiner. Varmen er for konsentrert og gir brannskader. Varmematter og varmekabler kan brukes som supplement, men bare med termostat. Plasser terrariet unna vinduer der solen kan overopphete det.

Ligger dyret på varmeplassen i lange perioder, trenger det mer varme. Bruker det den aldri, trenger det mindre.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge på 40-60 %, målt med et digitalt hygrometer midt i terrariet. Den er høyere i den kalde enden og om natten og lavere i den varme enden, og det er normalt. Tallene gjelder kongeslanger generelt. *L. getula* lever ofte nær vann og tåler den øvre delen av intervallet. Fuktigheten økes med en sprøyte, med fuktig sphagnum i skjulet i den kalde enden og med et lag blader på bunnen. Sett frem et fuktig skjul når dyret skal skifte hud.

Sett alltid frem en skål med friskt vann, stor nok til at dyret kan legge seg i den. Blir luften i terrariet klam, må skålen være mindre eller fjernes noen dager i uken. Skrubb skålen hver uke med et desinfeksjonsmiddel for dyr.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og soler seg i naturen. Den kan klare seg uten UVB, men UVB anbefales for best velferd. Det passer til Ferguson-sone 2. Bruk et T5 HO-rør på 5-6 % UVB som dekker omtrent halvparten av terrariets lengde og sitter over den varme siden. Målet er en UV-indeks på 2-3 ved solplassen. Over nett er avstanden mellom rør og dyr på solplassen 25-30 cm, uten nett 35-45 cm, og det bør kontrolleres med en UV-måler. Rørene skiftes hver 12. måned.

Suppler med en kraftig LED-pære på 6.500 K som dekker mesteparten av terrariets lengde. Lyset er på omtrent 12 timer, og dagslengden tilpasses årstiden. Det må ikke være lys om natten.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

L. getula er kjøttetende og må ha hele byttedyr. Den viktigste fôrkilden i fangenskap er mus, og når dyret vokser, brukes unge rotter. Variasjon er viktig: vaktler, vakteegg, kyllinger og små slanger kan brukes, og en variert kost gjør dyret sunnere og mindre kresent. Fôr opptinte, frosne byttedyr. Det er tryggere, for levende gnagere kan bite og skade slangen. Bruk myke fôrtenger.

Byttedyrets tykkelse må høyst være 1,5 ganger slangens bredeste sted, eller omtrent 10 % av vekten dens. Etter måltidet skal det være en tydelig, men ikke stor, bule.

Fôringshyppighet: - Nyklekte: hver 5.-7. dag. - Unge: hver 7.-10. dag. - Voksne: hver 10.-14. dag.

Blir dyret for feitt, må fôringen skje sjeldnere eller byttedyrene være mindre. Ikke håndter dyret før bulen er borte. En lett støving av byttet med kalsium og multivitamin i like deler av og til forebygger mangler. Gi ikke frukt og grønt: slangen kan ikke fordøye plantemateriale.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

L. getula er robust og tolerant. Gi et nytt dyr omtrent 2 uker i fred, og begynn først å håndtere det når det spiser regelmessig. Begynn med korte omganger på høyst 5 minutter, og legg ikke dyret tilbake før det er rolig. Håndter høyst en gang om dagen. Løft dyret nedenfra, støtt kroppen, og la det krabbe opp på hånden i stedet for å gripe det.

Et nervøst dyr ruller seg sammen, hveser, rister på halen, slår ut og avgir illeluktende sekret og avføring. Det er et naturlig forsvar som avtar med tiden. Bitt er ufarlige, men slangen kan holde fast. Ikke håndter dyret når øynene er blålige og melkeaktige opp mot hudskiftet, eller rett etter fôring. Vask hendene før og etter, for krypdyr kan bære salmonella.

Hold dyrene hver for seg. Arten spiser andre slanger, også artsfrender, og unge dyr kan spise hverandre. Ved paring settes hannen inn til hunnen under oppsyn, og dyrene skilles igjen etterpå.

Les mer: Karantene og hygiene

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannene har en lengre, bredere halerot med plass til hemipenisene. Kjønnet bestemmes sikrest med en sonde, som bare en erfaren person bør bruke. Hanner er kjønnsmodne etter 1-4 år og hunner etter 2-4 år, i naturen ved en lengde på 60-90 cm. I fangenskap skjer det ofte tidligere, fordi dyrene får rikelig med fôr. Dyrene må være fullt utvokst og i godt hold før de settes i avl; en for ung eller mager hunn risikerer å bli eggbundet.

PARRING

Paringen følger vinterdvalen. I naturen går *Lampropeltis getula* i vinterdvale fra oktober-november til mars-april i fjellsprekker, gnagergangene og hule stubber. Temperatur og lengde for dvalen i fangenskap er ikke dokumentert for arten. Dyrene må være fri for parasitter og i godt hold før de nedkjøles, og fôres ikke de siste ukene før dvalen, slik at tarmen er tom. Vann skal alltid være tilgjengelig. Etter dvalen varmes de gradvis opp og fôres godt før de settes sammen.

Sett alltid hannen inn til hunnen, ikke omvendt, og gjenta introduksjonen med et par dagers mellomrom til hunnen har hatt eggløsning. Hannene kjemper om hunnene, så hold ikke to hanner sammen. Fôr bare når dyrene er adskilt. I naturen parer arten seg fra mars i Florida og fra april-mai lenger mot nord.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger eggene omtrent 60 dager etter paringen, normalt i mai-august og ofte etter et hudskifte. Kullet er på 3-25 egg, typisk omtrent 10. Gi henne en eggleggingskasse med fuktig vermikulitt eller sphagnum på den varme siden. Hunnen passer ikke eggene. Hun er utmattet etter eggleggingen og må ha rikelig med fôr for å bygge opp kreftene. Flere kull i en sesong forekommer, men belaster hunnen hardt.

INKUBASJON

Ta eggene forsiktig ut, og ikke vend dem. Henger de sammen, skal de ikke skilles med makt. Legg dem på fuktig vermikulitt i en lukket beholder med et par små lufthull i lokket, og ikke grav dem ned. Vermikulitten skal være fuktig, men ikke så våt at det kan vris vann ut av den. Tallene er lånt fra *Lampropeltis californiae*: 26-29 °C, og eggene klekkes etter 60-70 dager. I naturen klekkes de etter omtrent 60 dager. Sjekk eggene en gang i uken for mugg og sammenfall, og fjern dårlige egg. Ungene blir i egget en dag eller to mens de tar opp plommesekken. Ikke hjelp til med klekkingen.

OPPDRETT AV UNGER

Nyklekte unger er 20-28 cm og veier 9-14 g. De blir i redet omtrent en uke, til første hudskifte. Sett hver unge for seg i et lite terrarium eller en ventilert kasse med skjul, vann og en varmekilde. Unger spiser hverandre og må aldri holdes sammen. Etter første hudskifte tilbys en nyfødt mus hver uke, og opptinte, frosne dyr er tryggest. Dyr som ikke vil spise, kan hjelpes ved å duftsette musen med en øgle. Vokser de, øk byttets størrelse og hyppigheten gradvis. Hvis de nekter å spise, sjekk temperaturene og prøv igjen etter en uke.

Helse og vanlige feil

De fleste problemene skyldes feil i oppsettet. De typiske er:

- Fedme ved for store eller for hyppige måltider.
- Problemer med hudskifte ved for tørr luft: gi et fuktig skjul når øynene blir blålige.
- Brannskader fra varmesteiner og uskjermede varmepærer.
- Forstoppelse eller tilstoppet tarm ved for lav temperatur, for lite vann eller inntak av bunnmateriale.
- Midd og innvendige parasitter, særlig hos viltfangede dyr. Bruk oppdrettede dyr, og sett nye dyr i karantene.
- Luftveisinfeksjon ved for kald eller fuktig luft: dyret puster med åpen munn eller har snørr.
- Bitt fra levende byttedyr. Bruk opptinte dyr.

Et friskt dyr har klare øyne, en fyldig kropp og spiser regelmessig. Vei dyret hver uke, for et plutselig vekttap er ofte det første tegnet på sykdom. Krypdyr skjuler sykdom, så oppsøk en dyrlege med erfaring i krypdyr hvis dyret ikke spiser, går ned i vekt, puster med åpen munn eller virker sløvt.

Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.